

16 Eylül 2026 – 14 Mart 2027
Salt Beyoğlu

ArtDog
İstanbul

"CONTEMPORARY DEDUCTIONS"

Cevdet Erek 'Büyük Deriz Derin' içinde, 2023, Fotoğraf: Barış Özçetin.

“Çok Sesli” Bir Üretim

Cevdet Erek, ses, müzik, mimari ve tasarım ekseninde çalışan disiplinlerarası bir sanatçı. Liverpool Bienali'nde yer alan "Misafir Tribünü (Biz ve Onlar)" adlı işi, bu başlıklara futbol ve tribün kültürü üzerinden yeni katmanlar ekliyor. Sanatçıyla bu yapıtı ve güncel üretimlerini konuştuk.

BAHAR TURKAY 07 AĞUSTOS 2025 29. SAYI / ÖZEL SÖYLEŞİ

Cevdet Erek, çalışmalarını ses, müzik, mimari, tasarım gibi geniş bir alana yayılan bir pratik üzerinden gerçekleştiren bir sanatçı. Geçtiğimiz ay açılan Liverpool Bienali'nde yer alan *Misafir Tribünü (Biz ve Onlar)* işinde bu başlıklara çok katmanlı bir yerden futbol, tribün ve taraftarlar da ekleniyor. Erek ile hem bu işi hem de güncel çalışmaları üzerine konuştuk.

Haziran ayında açılan Liverpool Bienali'nde yer alan işin üzerinden konuşarak başlayalım... Bienaldeki *Away Terrace (Us and Them)*, futbol stadyumlarının atmosferinden, estetiğinden ve mekânsal düzenlemelerinden ilham alıyor. Bedrock başlıklı bu yılki bienalin, Liverpool'un karakterini oluşturan fiziksel yapılarla ve kentlin kimliğini belirleyen temel değerlere odaklanmasından hareketle "futbol" bağlamı şartırcı değil tabii. Bu işin nasıl ortaya çıktığından ve nasıl tasarlandığından bahsedermisin?

Misafir Tribünü (Biz ve Onlar), 2023'te Galeri Nev İstanbul'da gerçekleşen *çepeçepe* adlı sergiye ismini veren iki çalışmandan yola çıkıyor. Bu işler, klasik ahşap resim çerçevesi formunu bir stadyumun tribün yapısıyla ilişkilendiriyordu. *çepeçepe* – *Misafir Tribünü*, kale arkası tribünün köşesine sıkıştırılmış misafir (deplasman) seyircisinin konumunu altın varakla vurgularken; *çepeçepe* – *Mono!* ise kenarlara gömülmüş küçük hoparlörler aracılığıyla tribünlerden sırayla yükselen tezahüratı tek bir kişinin sesiyle taklit ederek ("Mono! Mono! Mono! Mono!") bir nevi çok sesli ama yonk bir atmosfer kuruyordu.

Politik Bir Yapı Olarak Stadyum

Liverpool'da bu iki çerçevenin oranlarını, Bienal süresince kullanılacak olan bir depo mekânı için büyüttüm. Sıkıştırılmış toprak bloklardan (*earthblock*) oluşan, içine girilemeyen ama çevresinde gezilebilen ve duyulabilen böylece bir enstalasyon kurduk. Yapı, tribünleri ifade eden basamaklı katmanlardan oluşuyor; bu katmanların içine 8 hoparlör yerleştirdi, ayrıca 2 sub-bass hoparlör gizlendi. Ev sahibini temsil eden bölümden baskın, orta tempolu, darulumsu ve alkışı andıran, sac separatörlere vurma hissi veren sesler gelirken; misafir tribüne ayrılmsı kısımdaki tek hoparlörden daha hızlı, baskın ritimlerle yükselip adeta mücadele yapıyor. Çevresinde dolaştıkça farklı şekilde duyulabilen bir deneyim oluşuyor — stada girmek veya otoritenin kontrol ettiği bir bölgeye girmek ama çerperinde dolaşmak gibi biraz. Misafir tribünü aynı zamanda başka bir renk tonuna da bürünüyor; daha koyu pigmentli bir boya ile.

Futbolun sadece futbol olmadığını biliyoruz. Ancak bienaldeki işinden de hareketle, stadyumun bir mekân olarak tüm dinamikleriyle, ritüelleriyle beraber politik bağlamda ve çeşitli coğrafyalarda biriktirilmiş farklılıkları, dairleri bir temsiliyeti olduğunu düşünüyorsunuz?

Çalışmanın alt başlığı "Biz ve Onlar." Stadyumlar, kalabalık, sesler ve renkler üzerinden bu "biz" ve "onlar" durumunun çok basit ama çok kuvvetli bir temsiliini sunuyor; bir yandan biriktirilmiş, diğer yandan keskin ayrımı aynı anda sahneye koyuyor. Özellikle İstanbul'daki futbol takımlarının rekabetinde son yıllarda şahit olduğumuz dönüşümü hem stadyumun atmosferinin bir türevini üretmek — estetiğiyle ilişki kurmak — hem de ülkeler, sınırlar, kimlikler ve grupların istekli ya da dayatılmış şekilde birbirinden ayrışmasıyla ilişkilendirmeye çalışıyorum.

Cevdet Erek, 'Away Terrace (Us and Them)', 2025, Liverpool Bienali 2025, 20, Jordan Street, Liverpool. Fotoğraf: Stuart Whipps. Sanatçının izniyle

Mimarlıktan Müziğe, Oradan Enstalasyona

İnsan/topluluklar, mekân/fiziksel yapı ve ses arasında epey eskiye dayanan bir ilişki var. Sen kendi sanatsal pratiğinde bunu pek çok farklı unsuru bir araya getirerek, kimi zaman deneysel ve doğaçlama formlarda araştırıyor ve yorumluyorsun. Pratiğinin temellerini ve yaklaşımını nasıl tanımlarsın?

Çalışmamın temellerinde bir yanda önce mimarlık, sonra ses mühendisliği ve tasarımı eğitimi ve türlü deneyimler var; diğer yanda ise Nekropsi ile başlayan uzun yıllara yayılan bir müzik faaliyeti... Bu faaliyetin bir parçası da konserden sahneye, ses sisteminden duyuru ve sahne görsellerine kadar pek çok şeyi organize etmek idi. Ve de 2000'lerin başlarında bu tip enstalasyonlara ve performanslara başladığımdan beri çok deneyimim oldu; bolca deneme-yanılma, çok farklı yaklaşımları — veya uzaklaşmaları — ve formları denememe izin veren akış sunuyor.

Bienaldeki işin aynı zamanda Walker Art Gallery'de yer alan yerleştirmelerinde de ilişkili sanıyorum. Bu bağlantıyı detaylandırabilir misin?

Biraz önce bahsettiğim gibi, bu çerçevelerden bir tanesini İstanbul'da üretim 2023'te sergilemiştik. Dikdörtgen bir stadyumu andıran bu ahşap çerçeve, benim de çevresinde çocukluğumun güzel yıllarını geçirdiğim Fenerbahçe Stadi'ndan esinlenmiş, kısa kenarı altın varakla vurgulanmış bir iş. İstanbul'da ve Türkiye'deki birçok stadyumda, misafir takıma ayrılan çok sınırlı ve genelde kastılı olarak kötü koşullara — örneğin aşırı yüksek ses yayımına — maruz kalan alanı temsil ediyor.

Liverpool'da bu çerçeveye bir de aynı boyutlarda, ancak tüm tribünlerin yanı yarıya rakip takımlara ayrıldığı bir alternatif ekledim. Daha eski zamanı hatırlatıyor. Bana da eski Ali Sami Yen Stadi'nda gittiğim bir Galatasaray–Fenerbahçe maçını ve başkalarını hatırlatıyor bu çerçeve: tribünler yanı yarıya, rengârenk... Zamanla İstanbul'da rakip takım taraftarlarının ev sahibi statlara alınmamasına başlanması, Türkiye'deki ve belki de tüm dünyadaki politik ayrımların ve şiddetin seyriyle paralel bir durum gibi geliyordu bana.

Walker'daki diğer iki iş de Liverpool'daki iki rakip takım, Everton ve Liverpool'un statlarını benzer bir indirgeme ve azaltma diliyle temsil ediyor, misafir tribünlerinin yerini de işaret ediyor. Bu iki çerçeve simetrik değil; aksine, iki eski tip stadın kendine özgü mimarisini, orantısız büyüklükteki tribünlerini de vurguluyor.

Cevdet Erek, Away Terrace (Anfield) 2025, Away Terrace (Goodison) 2025, Away Terrace II 2025, Away Terrace (split) 2025, Liverpool Bienali 2025, Walker Art Gallery. Fotoğraf: Stuart Whipps. Sanatçı ve neugierlernschneider izniyle

Akademiyle İç İçe Bir Ses Platformu: SONIFIED

Ses çalışmalarını disiplinlerarası bir bakış açısıyla inceleyen ve İstanbul Teknik Üniversitesi Dr. Erol Üçer Müzikte İleri Araştırmalar Merkezi (MİAM) tarafından düzenlenen SONIFIED etkinliği geçtiğimiz Mayıs ayında, "İç İçe" temasıyla Arter'de üçüncü kez gerçekleşti. Belirlenen bu temanın kapsamından ve ses çalışmalarını üzerine hem akademik hem profesyonel olarak özgün, önemli bir alan açan bu etkinlikten bahsedermisin?

"İç İçe" teması etrafında şekillenen performanslara, enstalasyonlara ve sunumlara ev sahipliği yaptı bu seneki SONIFIED. Etkinlik metninde bu tema şöyle sunulmuştu: "İç içe geçmiş, örgülü, dolaşık, kenetlenmiş, karmaşık, dayanışmacı, yakın" ilişkileri işaret eden bir çerçeve... Ve bu tema çevresinde, okulun ve mezunlarının katılımıyla yapılan açık çağrı üzerine yapılan başvurularından ilginç bir program oluştu. Konserler, performanslar, yerleştirmeler, akademik sunumlar ve tartışmalarla dolu, oldukça yoğun geçen iki gün oldu. Karbon'daki çok kanallı performanslar, Karbon ve Oditoryum önündeki alanın dönüşümü, yerleştirmeler, merdivene tutunan hoparlörlerden yükselen seslerin giriş alanı ve kafeteryaya yönelmesi ya da oralara sızması da ayrıca keyifli bir deneyim yarattı.

Önüde heyecan verici yeni ne projeler var?

Şu sıralar, kısa doğru gerçekleştirecek üç iş ön planda: Eylül'deki São Paulo Bienali'ne hazırlanıyoruz; özellikle videolar ve çizimler üzerine görüşmelerle yoğun bir iletişim devam ediyor. Bunun yanı sıra, Venedik Bienali kurumunun düzenlediği, 2023'te Hangzhou'da Çin Sanat Akademisi Sanat Müzesi'nde *The Perfect Path: Hangzhou, Marco Polo's "city of heaven"* adıyla açılan, ardından Venedik Bienali yönetim binasında da gösterilen serginin parçası olarak tasarladığım yerleştirme/performans pavyonunun İstanbul uyarlaması üzerine çalışıyoruz. Kasım'da ise bir aksilik olmasa, Viyana'da Seccession'da gerçekleştirecek kişisel serginin parçası olan enstalasyonun detaylarını çözmeye çalışıyoruz.

BASILI DERGİ

CEVDET EREK

FEED TR

FUTBOL

LIVERPOOL BİENALİ

Çağdaş Türk Sanatı Şili'de SACO Bienali'nde

Yaz Aylarında Sinema Etkinlikleri, Festival

Heyecanı, Açık Hava Gösterimleri...

© 2024 – TÜM HAKLARI SAKLIDIR.

ArtDog İstanbul'da yer alan yazı ve fotoğrafların tüm hakları eser sahiplerine veya ArtDog İstanbul'a aittir. İzinsiz alıntı yapılamaz.

Managed by Izmedya

İLETİŞİM
HESABIM
TESLİMAT VE İADE
ŞARTLAR VE KOŞULLAR
MESAFELİ SATIŞ SÖZLEŞMESİ

